

4. De weg van de sterren

Inhoud

- * Hermes gaat naar Kalypso en zegt dat ze Odysseus moet laten gaan
- * Odysseus gaat met een vlot de zee op, vaart op de sterren, wordt ontdekt door Poseidon, komt in een storm terecht, gaat op het eiland Scheria aan land en valt in slaap
- * Odysseus wordt door het gelach van meisjes wakker en vraagt aan Nausikaä de weg naar de stad

Doelstelling

De leerlingen leren dat ze een innerlijke drijfveer of een verlangen naar iets hebben, een innerlijk kompas. In deze bijeenkomst kunnen ze hun innerlijk kompas aangeven en beschrijven.

Verantwoording van de doelstelling

De leerlingen weten dat Odysseus naar zijn vrouw en zoon verlangt en daarom op reis gaat. De reis van Telemachos is bepaald door zijn verlangen naar zijn vader, daarbij kan hij laten zien wie hij is. Het verlangen van Odysseus en Telemachos is een innerlijk kompas dat bij hen de richting van hun handelen bepaalt. Ze zijn bereid om die reis te maken, ondanks de moeilijkheden die ze onderweg zullen tegenkomen.

Benodigheden

- * een boek of atlas over de sterrenwereld
- * een cirkel met daarop de goden Hermes en Poseidon
- * een kompas
- * werkblad 4a

Overzicht van de werkwijze

1. U begint deze les met het overzicht van de goden, want er komen enkele nieuwe goden bij: Hermes en Poseidon.
2. U leest met de leerlingen het hoofdstuk "De weg van de sterren" uit het boek "In het spoor van de wind." Tijdens het lezen onderbreekt u een aantal keren voor een kort gesprek.
3. Een nagesprek over de functie van een kompas en hoe men via de weg van de sterren kan varen.
4. Een aantal spreekwoorden invullen over het kompas op werkblad 4a.
5. De leerlingen vullen bij de kompassen in wat voor Odysseus, Telemachos, Athena en de vrijers de kompaswoorden zijn.
6. In het midden staat een "leeg" kompas. Daarin schrijven de leerlingen hun naam en hun eigen kompaswoord.
7. Afspraken maken voor de volgende bijeenkomst.

Uitwerking van de werkwijze

1. De leerlingen nemen het boek "In het spoor van de wind" voor zich en zoeken het overzicht van de goden op. U vertelt ze dat er in het nieuwe hoofdstuk een aantal goden bijkomen, namelijk Hermes en Poseidon (zie de toelichting). U vertelt aan de leerlingen wat hun kenmerken, karakters en attributen zijn. U kunt hun afbeeldingen tussen de andere goden ophangen.
2. U leest nu met de leerlingen hoofdstuk 4. Tijdens het lezen kunt u onderbreken voor de volgende vragen en een kort gesprek:
 - * Bij "daarom kan dit er ook wel bij. . ." stelt u de vraag waarom dit er ook nog wel bij kan.
Waarom zou het voor Odysseus juist de moeite waard zijn om op reis te gaan?
 - * Bij "valt in slaap onder een bosje. . ." stelt u de vraag wat een kompas is, wie het gebruikt en wanneer men een kompas nodig heeft. Daarna vraagt u wie van de leerlingen een kompas heeft. Niet iedere leerling heeft thuis een kompas liggen, maar iedereen heeft er wel eentje bij zich! Waar is dat kompas? Met wat doorvragen, weten de leerlingen al snel aan te geven dat het te maken heeft met je gevoel, intuïtie, idealen, geloof of visie. Na dit gesprek leest u het verhaal uit.
3. U laat aan de leerlingen een kompas zien en vraagt waar het voor gebruikt wordt, hoe het werkt, en waarom het van levensbelang kan zijn voor mensen in moeilijke situaties. Waarschijnlijk kennen de leerlingen wel verhalen van mensen die in moeilijke situaties hebben gezeten, en dat een kompas hun leven heeft gered. Kompassen worden ook gebruikt bij overlevingstochten van jongeren die eens wat anders willen dan een doorsneevakantie. Vraag aan de leerlingen hoe de sterren voor Odysseus een kompas konden zijn. Hoe werkt zoiets (varen op de poolster en bepaalde sterren links of rechts houden)?
4. Teken een kompas op het bord en laat het meegebrachte kompas rondgaan. Vervolgens inventariseert u met de leerlingen de spreekwoorden die met het kompas te maken hebben. Deze spreekwoorden kunnen zijn:
 - * streken op haar/zijn kompas hebben
 - * haar/zijn kompas is van streek
 - * het oog op het kompas houden
 - * op dat kompas kun je veilig varen.De leerlingen schrijven de spreekwoorden op werkblad 4a. U vraagt aan de leerlingen wat deze spreekwoorden betekenen.
5. U maakt een korte samenvatting van het voorafgaande.
 - a. Langs de sterren varen was voor Odysseus en zijn mannen een kompas.
 - b. De leerlingen weten wat een kompas is en waarom het van levensbelang kan zijn voor iemand.
 - c. De leerlingen weten dat ieder mens een innerlijk kompas heeft waar hij of zij op vaart. Wat zijn nu die innerlijke drijfveren of kompassen van de personen die in het verhaal "In het spoor van de wind" voorkomen? De leerlingen kunnen de antwoorden invullen op werkblad 4a.
De kompaswoorden zijn:
Odysseus: verlangen naar zijn vrouw en zoon.
Telemachos: verlangen naar zijn vader; wil laten zien wie hij is.
De vrijers: willen met Penelope trouwen.
Athena: wijsheid.
Vraag aan de leerlingen wat ze allemaal moeten doen om hun ideaal te verwezenlijken. Odysseus moest op reis gaan en alle winden, tegenslagen en verleidingen het hoofd bieden!

6. De leerlingen vullen nu hun eigen kompaswoord in op werkblad 4a. Voordat ze het invullen, vertelt u aan de leerlingen dat hun basisschooltijd ten einde loopt, er breekt straks een nieuwe periode aan. Welke kant gaan ze op? Hoe laten ze zien wie ze zijn? Wat zal hun drijfveer zijn in de komende jaren?

De antwoorden kunnen natuurlijk heel erg uiteenlopen: geld verdienen en rijk worden; carrière maken; topsporter worden; een gezin krijgen; gelukkig worden enz. U kunt de leerlingen ook confronteren met andere mogelijkheden: musicus of kunstenaar worden; vrijwilligerswerk doen. Ook zijn er richtingen die een ideaal behelzen: de politiek ingaan; de kerk; het humanistisch verbond; milieuorganisaties; arts of verpleegkundige worden in een land waar een groot tekort is aan medisch personeel.

U kunt dit gesprek van te voren houden, of wanneer ze het werkblad hebben ingevuld. Vraag ook aan de leerlingen wat ze zich bij hun kompaswoorden voorstellen. Hoe willen ze hun doel bereiken? Wat moeten ze er voor doen en laten? Wat zou ze van hun kompaswoord af kunnen houden?

7. U vertelt de leerlingen dat de volgende les in een "Griekse" sfeer zal plaatsvinden. Dit houdt in dat ze in een cirkel op de grond gaan zitten, met in het midden ruimte voor eten, drinken, wierook, muziek en dans. Er moeten dus afspraken worden gemaakt om de volgende bijeenkomst te laten slagen.

- Wie zorgt er voor de muziek (liefst met zoveel mogelijk harpklanken)?
- Wie neemt er drinken mee (sap en wijn; wijn kan worden aangelengd met water)?
- Wie zorgt er voor fruit en koek?
- Wie neemt er wierook mee?

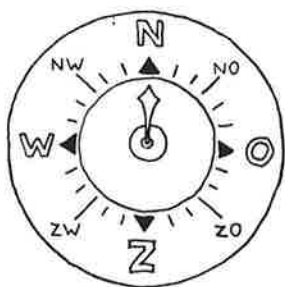
Verder kleedt iedereen zich op z'n Grieks. Zorg voor voldoende lakens! En als men buiten gaat eten, neem dan ook wat "Griekse" sportattributen mee, zoals een discus of een balk (balkgooien).

Toelichting

Het kompas is al eeuwenlang bekend. De eerste zeevaarders moesten het nog zonder een kompas stellen, ze moesten net zoals Odysseus op de sterren varen.

Verwerkingssuggestie: maak een flinke naald magnetisch door hem langs een magneet te wrijven, steeds in dezelfde richting. Wanneer u de naald op een platte kurk middenin een teil met water laat drijven, dan richt hij zich naar noord-zuid. In principe is dit al een kompas.

Schrijf spreekwoorden op die met het kompas te maken hebben

- 1
- 2
- 3
- 4

